

dende praksis videreført, f.eks. således at de psykisk udviklingshæmmede kun kommer under værgemål, hvis der er en aktuel økonomisk anledning. Der henvises herom til betænkningen side 135.

Justitsministeriet er enig i denne vurdering. I praksis vil det formentlig betyde, at det overlades til familie eller institutionspersonale at bestyre formuer og indtægter af nogen størrelse.

Der henvises i øvrigt om behovsvurderingen til betænkningen side 132-143.

4.3.3. Særligt om værgemål vedrørende økonomiske forhold

Værgemål vedrørende økonomiske anliggender efter § 5 indebærer som nævnt ovenfor ikke, at den, der er under værgemål, mister sin retlige handleevne. Reglerne om anbringelse og bestyrelse af formuen kan imidlertid betyde en faktisk hindring af den pågældendes mulighed for at råde, idet en person under værgemål efter § 5 er afskåret fra på egen hånd at få frigivet midler, som er under forvaltning eller anbringelse efter lovforslagets kapitel 5.

Ved værgemål alene efter § 5 kan værger og den, der er under værgemål, som følge af, at den pågældende ikke bliver myndig, handle på samme område. Herved vil der kunne opstå situationer, hvor der indgår modstridende, kolliderende retshandler. Kolliderende retshandler vil antagelig ikke forekomme særlig hyppigt, idet den, der kommer under værgemål efter § 5 uden fratagelse af den retlige handleevne efter § 6, typisk vil være så passiv, at der ikke er nogen risiko for, at denne indgår aftaler vedrørende økonomiske forhold.

Justitsministeriet har nøje overvejet denne risiko for kolliderende retshandler og herunder muligheden for at fastsætte regler om, at værgemål af denne art også medfører fratagelse af den retlige handleevne på de områder, som værgemålet angår.

Justitsministeriet er imidlertid enig med udvalget i, at det som et vigtigt element i nyordningen skal være muligt, at et § 5-værgemål ikke i sig selv indebærer, at den pågældende mister sin retlige handleevne. Som påpeget af udvalget må værger eller nærtstående i de tilfælde, hvor der er risiko for uhensigtsmæssige dispositioner eller utilbørlig påvirkning udefra, overveje at lade værgemålet supplere med handleevnefratagelse, således at kollisionsspørgsmålet ikke opstår.

4.3.4. Særligt om værgemål vedrørende personlige forhold

Værgemål vedrørende personlige forhold medfører ligesom § 5-værgemål vedrørende økonomiske forhold ikke indgreb i den pågældendes selvbestemmelse og handlefrihed. Værgemålet medfører en ret for værger til at repræsentere den, der er under værgemål, i vigtigere forhold af personlig karakter ved at træffe beslutninger, som den pågældende på grund af sin tilstand ikke selv kan tage stilling til.

Omfattet af et værgemål vedrørende personlige forhold kan f.eks. være beslutninger om at søge at få den, der er under værgemål, på en institution, således at vedkommende kan få den omsorg, der er nødvendig. Endvidere kan et personligt værgemål f.eks. omfatte afgørelse om, hvad den pågældende skal beskæftige sig med, kontakt med de sociale myndigheder om sociale ydelser eller indgivelse af klage eller begæring om aktindsigt.

Visse beslutninger vedrørende personlige forhold ligger imidlertid som udgangspunkt uden for det personlige værgemåls rammer.

Det kan – navnlig hvis vedkommende bor på en institution – være, fordi beslutningen vedrører rent *dagligdags spørgsmål*, og der ikke er tale om en opgave af retlig karakter. Det vil f.eks. være tilfældet for så vidt angår bistand til indkøb af tøj eller beslutning om deltagelse i en mindre udflugt. Et nært familiemedlem, som er beskikket som værge, vil ofte naturligt kunne deltage i sådanne dagligdags beslutninger, men det er i så fald i sin egenskab af pårørende.

Det bemærkes i den forbindelse, at en værge er en beslutningstager med opgaver af retlig art. Er det, der er behov for, en omsorgs- eller tilsynsperson, der kan besøge og tilse den pågældende, er man således efter Justitsministeriets opfattelse uden for det personlige værgemåls rammer og inde i det sociale eller sundhedsmæssige regelsæt og system.

Det ligger endvidere fast, at værgemålet ikke giver værger ret til at beslutte *tvangsmæssigt* at anbringe eller indlægge den pågældende på en institution, hospital eller lignende, jf. også betænkningen side 119 f og 138. Om overvejelserne om at indføre en adgang til at fratage en person handleevnen vedrørende personlige forhold henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger nedenfor under afsnit 4.4.2.

I mange situationer er det imidlertid ikke helt afklaret, hvad der ligger inden for og uden for det personlige værgemåls grænser. Dette kan forekomme uhensigtsmæssigt, men Justitsministeriet er enig med udvalget i, at det ikke er teknisk muligt i loven eller dennes forarbejder klart at afgrænse det personlige værgemåls rammer.

Bla. er spørgsmålet om værgens medvirken til at træffe beslutning om *lægebehandling og anden behandling* ikke fuldt afklaret. Det må således antages, at der i dag i langt de fleste tilfælde i praksis ikke beskikkes værger i de formentlig mange tilfælde, hvor læger står over for spørgsmålet om eventuel iværksættelse af lægebehandling af varigt inhabile.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal stilles krav om en værges medvirken til at træffe beslutninger om behandling ved læger, tandlæger og lignende, ikke kan afklares ved værgemålsloven. Såfremt der findes behov for en nærmere regulering af dette spørgsmål, må det ske i sundhedslovgivningen, hvor der allerede i dag findes bestemmelser om samtykke til behandling.